

Asia: VN/4728/2025

Opetus- ja kulttuuriministeriön asetus ammatillisen koulutuksen rahoituksen laskentaperusteista

Lausunnonantajan lausunto

Lausunnon keskeinen sisältö.

Länsirannikon Koulutus Oy WinNova kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto valmisteilla olevaan asetukseen ammatillisen koulutuksen laskentaperusteista ja asetukseen ammatillisen koulutuksen rahoituksen laskentaperusteista annetun asetuksen muuttamisesta määräajaksi 1.7.-31.12.2025.

Ehdotetussa rahoitusasetuksessa on lukuisia kannatettavia, ammatillisen koulutuksen vaikuttavuutta edistäviä elementtejä, mutta myös kohtia, jotka aiheuttavat pohdintaa ja ovat myös osin ristiriidassa ammatillisen koulutuksen keskeisten periaatteiden kanssa. Kokonaisuutena rahoituksen laskentaperusteet ovat edelleen hyvin monimutkaiset ja tekevät rahoituksen ennakkoinnista vaikeaa.

WinNovan kantana on, että opiskelijalle tulee jatkossakin antaa joustava mahdollisuus edistää opintojaan oman henkilökohtaistamissuunnitelmansa mukaisesti koko lukuvuoden ajan riippumatta siitä, onko hänellä tavoitteenaan suorittaa koko tutkinto tai tutkinnon osa.

Lähtötason huomioiminen painokertoimien kautta on hyvä asia, joskin on oletettavaa, että ehdotetut kertoimet eivät kata opiskelijoiden lisätuen ja erityisopetuksen resurssitarvetta. Painokertoimia tulisi arvioida tästä näkökulmasta uudelleen.

On hyvä huomioida, että asetusluonnoksen 5§:ssä mainitut korotuskertoimet eivät koske suurinta osaa ammatillisen koulutuksen järjestäjistä. Käytännössä kuitenkin vaativan erityisen tuen oppilaat hakeutuvat ns. tavallisiin ammatillisiin oppilaitoksiin, koska vaativan erityisen tuen paikkoja ei ole riittävästi. WinNova haluaa nostaa esiin selkeän epäkohdan tilanteesta, jossa muut kuin erityisammattioppilaitokset toteuttavat vaativan erityisen koulutusta pääasiassa

lähtötasokertoimien turvin, joka on täysin riittämätön kattamaan kustannuksia ja asettaa myös koulutuksen järjestäjät eriarvoiseen asemaan.

Sekä suorite- että vaikuttavuusrahoituksen painoarvon nousu on sinällään kannatettavaa. WinNova korostaa, että on tärkeää varmistaa, että suoriterahoituksen painoarvon kasvu ei johda nk. suoritetehtailuun ammatillisen koulutuksen laadun kustannuksella. Vaikuttavuusrahoituksen osalta on hyvä harkita myös työssä olevien opiskelijoiden huomioimista osana vaikuttavuutta tilanteissa, joissa työssä olevalta opiskelemaan hakeutuessaan puuttuu perusasteen jälkeinen tutkinto. Myös tämän kohderyhmän koulutukseen hakeutumista tulee tukea osaamistason kasvattamiseksi.

Opiskelija- ja työelämäpalautteen ehdotetut muutokset ovat kannatettavia. Erityisen tervetullutta on, että työelämäpalautteen työpaikkaohjaajakysely toteutetaan jatkossa vain kuukausittain. Näin palautekyselyt kuormittavat työelämää selkeästi nykyistä vähemmän. On myös perusteltua, että palautteen merkitys rahoituksessa vähenee nykyisestä, kun yhtäältä sen anto jo lähtökohtaisesti perustuu vapaaehtoisuuteen ja toisaalta sen suurin ja käyttökelpoisin merkitys on koulutuksen järjestäjän oman toiminnan ja koulutuksen laadun kehittämisessä.

Lausuntonne koskien asetuksen 1 §:ää (opiskelijavuoteen kuuluvat päivät)

WinNova korostaa, että osaamisperusteissa ammatillisessa koulutuksessa peruslähtökohtana on osaamisen hankkiminen joustavasti henkilökohtaistamissuunnitelman mukaisesti. Ehdotus heinäkuun poissulkemisesta opiskelijavuosien kerryttämisestä vähentää opintojen etenemisen joustavuutta opiskelijan yksilöllisestä näkökulmasta, kun opinnot voivat käytännössä edetä ainoastaan esim. tunnistamalla jälkikäteen kesätyössä hankittu osaaminen. Lisäksi ehdotettu muutos asettaa koko tutkintoa ja tutkinnon osia suorittavat eriarvoiseen asemaan opintojen etenemisen näkökulmasta.

Lausuntonne koskien asetuksen 2 §:ää (toteutuneiden opiskelijavuosien laskenta)

-

Lausuntonne koskien asetuksen 3 §:ää (lähtötason painokertoimet)

WinNovan näkemyksen mukaan on hyvä, että heikompi lähtötaso huomioidaan lähtötason painokertoimessa. Oletettavaa kuitenkin on, että ehdotetut kertoimet eivät kata opiskelijoiden lisätuen ja erityisopetuksen resurssitarvetta. On tärkeää huomioida, että tulevat oppimisen tuen uudistukset tuovat velvoitteita lisää koulutuksen järjestäjille koskien mm. lakisääteistä velvoitetta järjestää tukiopetusta kaikille opiskelijoille. Tästä syystä ehdotamme lähtötason 4 eli arvosanojen 6.00-6.99 painokertoimen selvää korottamista ehdotetusta.

Lausuntonne koskien asetuksen 4 §:ää (kustannusryhmä- ja muut painokertoimet) ja liitettä

WinNova ehdottaa tieto- ja viestintätekniikan perustutkinnon nostamista kustannusryhmään 4 kone- ja laitehankintojen sekä ohjelmistohankintojen perusteella.

Lausuntonne koskien asetuksen 5 §:ää (korotuskertoimet)

On hyvä huomioida, että ko. korotuskertoimet eivät koske suurinta osaa ammatillisen koulutuksen järjestäjistä. Käytännössä kuitenkin vaativan erityisen tuen oppilaat hakeutuvat ns. tavallisiin ammatillisiin oppilaitoksiin koska vaativan erityisen tuen paikkoja ei ole riittävästi. WinNova haluaa nostaa esiin selkeän epäkohdan tilanteesta, jossa muut kuin erityisammattioppilaitokset toteuttavat vaativan erityisen koulutusta pääasiassa lähtötasokertoimien turvin, joka on täysin riittämätön.

Lausuntonne koskien asetuksen 6 §:ää (toteutuneiden opiskelijavuosien perusteella myönnettävän perusrahoituksen laskenta)

-

Lausuntonne koskien asetuksen 7 §:ää (suoritettujen tutkinnon osien osaamispisteiden ja tutkintojen lukumäärän perusteella myönnettävän perusrahoituksen laskenta)

Suoriterahoituksen painottuminen nykyistä suuremmaksi on kannatettava asia. WinNovan mielestä on kuitenkin hyvä huomioida, että suoriterahoituksen painottumisen kasvu voi lisätä riskiä nk. suoritetehtailuun koulutuksen laadun ja tosiasiallisen osaamisen kehittymisen kustannuksella.

Lausuntonne koskien asetuksen 8 §:ää (työllistymisen ja jatko-opintoihin siirtymisen perusteella myönnettävän perusrahoituksen laskenta)

Työllisyysstatus tulisi tarkistaa lähempänä koulutuksen alkamisajankohtaa. Nyt ehdotettu yksi määritelty ajankohta ei anna tosiasiallista kuvaa koulutukseen hakeutuvan tilanteesta. WinNova korostaa, että on tärkeää huomioida, miten perusopetuksen jälkeistä tutkintoa vailla työelämässä olevia kannustetaan jatkossa kouluttautumaan. Mikäli työssä olevalla opiskelemaan hakeutuvalla ei ole perusasteen jälkeistä tutkintoa, painokerroin olisi 0:n sijaan esim. 0.5. Tällä tavoin vastattaisiin koulutustason nostamisen tavoitteeseen myös valtakunnallisella tasolla. Myös työssä olevien tutkintojen ja tutkinnon osien suoritus lisää koulutuksen vaikuttavuutta ja se tulisi myös vaikuttavuusrahoituksessa huomioida.

Lausuntonne koskien asetuksen 2 lukua (opiskelijapalaute)

-

Lausuntonne koskien asetuksen 3 lukua (työelämäpalaute)

-

Kivioja Taina
Länsirannikon koulutus Oy WinNova

